

Structurele weerstandscapaciteit:

- Onbenutte belastingcapaciteit
- Post onvoorzien

Feitelijk zijn alleen de Algemene reserve en de reserve Grondexploitatie in te zetten als afdekking van algemene risico's.

De bestemmingsreserves zijn dat niet, omdat deze middelen, zoals de naam al zegt, door de raad volledig zijn bestemd en niet op een andere wijze kunnen worden besteed.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.2.1 Beleidsuitgangspunten weerstandscapaciteit en risico's

3.2.1.1 Risicomanagement

Risicomanagement omvat het proces van risicobeheersing en risico-inventarisatie. In Vught is risicomanagement niet als een zelfstandig proces ingericht. Dit is een keuze die samenhangt met de omvang van de gemeente. In onze bedrijfsprocessen doen we natuurlijk wel aan risicomanagement. Er is aandacht voor bij de inrichting van onze werkzaamheden en bij de interne controles is het onderdeel van het controleplan. Ook bij de opleiding en training van medewerkers is er aandacht voor. We steunen op aspecten als houding en gedrag, open communicatie, kennis van medewerkers en integraal werken.

3.2.1.2 Risicobeheersing

Beleidsuitgangspunten

Bij het beheersen van risico's treffen we maatregelen om deze te verminderen of we kiezen ervoor om ze te accepteren.

Een deel van de risico's dekken we af door verzekeringen af te sluiten, voor een ander deel treffen we voorzieningen. Maar ook zorgen we voor een goed opleiding- en aannamebeleid van personeel, met aandacht voor risicobeheersing. De resterende risico's inventariseren we in deze paragraaf. Zo ontstaat een gefundeerd beeld op de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Met een financiële buffer kun je risico's opvangen en vergroten we onze weerstand. Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. We streven ernaar om onze weerstandscapaciteit, op een waardeniveau te houden van 20% van de uitkering uit het gemeentefonds.

Realistische begroting

Ons financieel beleid is gericht op een realistische begroting: transparant met een mate van risico, mits goed beargumenteerd en benoemd. Dit uitgangspunt is onderdeel van de geactualiseerde risico-inventarisatie.

Verzekeringen

Er zijn diverse verzekeringen afgesloten voor risico's door claims van derden en schadegevallen. We werken schade-preventief, bijvoorbeeld door voldoende onderhoud te plegen, het correct naleven van procedures en het goed afhandelen van bezwaarschriften met gebruik van een juiste

motivatie. Risico's door achterstallig onderhoud zijn ondervangen door het opstellen van beheerplannen voor wegen, groen, verlichting, riolering, kunstwerken en speeltoestellen.

Voorzieningen

We hebben voorzieningen getroffen voor risico's en verplichtingen, waarvan we weten dat die zich voordoen en die we kunnen kwantificeren. Zo zijn er voorzieningen voor verplichtingen (pensioen, wachtgeld, grondexploitatie), onderhoud (gebouwen, openbare verlichting en kunstwerken) en voor de afvalstoffen en riolering.

Grondexploitaties

Elk plan binnen de grondexploitatie heeft zijn eigen exploitatie, met eigen baten en lasten. Voor verwachte tekorten zijn voorzieningen getroffen. Overige risico's vangen we op binnen de reserve grondexploitatie. De hoogte van deze reserve is berekend aan de hand van risicoanalyses van de planexploitaties.

Jaarlijks actualiseren we de plannen in het 'Uitvoeringsprogramma grondexploitatie' en de hierin opgenomen risico-inventarisatie. Uit het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie blijkt dat de stand van de reserve grondexploitatie toereikend is om de risico's te dekken.

3.2.2 Risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie geeft een aantal geïdentificeerde risico's, die voldoen aan de volgende criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen;
- waarvoor de kans redelijk groot is dat deze zich ook daadwerkelijk manifesteren; en
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente (nog) niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen;
- risico's die niet zijn afgedekt door verzekeringen of voorzieningen.

Een risico-inventarisatie bevat altijd subjectieve aannames. De inschatting van de kansen en omvang is tijdsgebonden.

De bandbreedte geeft het bedrag aan dat we per jaar aan risico lopen. De factor geeft het aantal jaren aan dat nodig is om maatregelen te treffen om dit risico op te vangen. Dit kan door het risico zelf aan te pakken, bv door beleidsaanpassingen, of door de financiële gevolgen op te vangen binnen de meerjarenbegroting.

De geïnventariseerde risico's zitten onder meer in open einde regelingen, zoals het sociale domein. Ook zijn er autonome ontwikkelingen, zoals rentepercentages, die we niet kunnen beïnvloeden maar wel een direct gevolg hebben in onze begroting. Waar risico's zich incidenteel voor doen, en daarna zijn afgehandeld, kiezen we voor factor 1. Indien risico's structurele gevolgen hebben kiezen we voor de factor 2. Daardoor is er meer tijd om een oplossing te creëren.

De Rijksinfra is eerder al opgenomen in de risicoparagraaf. Met de vaststelling van de Vughtse Regeling ontstaat een extra risicopost. Voor beide geldt dat de bedragen die er in omgaan, de marktwerking, de inflatie, renteontwikkeling en onvoorzien ontwikkelingen een (financieel) risico vormen. De genoemde factoren zijn continue in ontwikkeling en worden door ons nauwlettend gevolgd.

Onderstaand volgt een overzicht met de geïnventariseerde risico's.

	x € 1.000	RisicoR		
		Bandbreedte	Factor	Bedrag

Uitkeringen gemeentefonds	150	2	300
Renteontwikkeling	150	1	150
Jeugd	200	2	400
Wmo	100	1	100
Wmo nieuw	100	2	200
Participatiewet	350	2	700
Accommodatiebeleid	100	2	200
Stadsgewest	750	1	750
Rijksinfra N65 en PHS			3.500
Strategische, operationele en schade-risico's			300
			6.600

Uitkeringen gemeentefonds

De uitkeringen uit het gemeentefonds vormen belangrijke posten binnen de gemeentelijke exploitatie. De gemeentefondsuitkeringen vertonen grote onzekerheden en schommelingen. Zo gaf de meicirculaire een positieve bijstelling. Voor de septembercirculaire worden aanpassingen verwacht, mede gekoppeld aan de thema's die opgenomen zijn in het Interbestuurlijk Programma.

De ontwikkelingen op langere termijn blijven moeilijk in te schatten. Het accres en de ontwikkelingen uitkeringsbasis geven elke keer grote aanpassingen. De herijkingen uit het gemeentefonds zijn doorgevoerd. Het risico is daarom kleiner.

Als we kijken naar de afgelopen jaren zijn het veelal positieve afwijkingen tussen de begroting en de uiteindelijke vaststelling.

Gezien het bovenstaande is het risico redelijk beperkt ingeschat: € 150.000. Omdat de effecten zich over meerdere jaren voordoen en het ons tijd kost om hierop te anticiperen geldt een factor 2 en komt het risicobedrag op € 300.000.

Renteontwikkelingen

De rentes zijn onverminderd laag gebleven. Omdat de nieuwe leningen tegen een lagere rente worden aangetrokken dan de gemiddelde rente van onze totale leningenportefeuille lopen we niet veel risico voor de leningen die we oversluiten.

Dat risico is er wel voor de toename van onze leningen. Rondom de renteontwikkeling gaan wij nog steeds uit van een licht stijgende langlopende rente. Wanneer deze stijging groter is dan voorspeld, leidt dit tot extra financieringslasten. Naast de bestaande leningenportefeuille loopt de schuldpositie de komende jaren verder op door met name het project Rijksinfra. Wij schatten het risico op € 150.000. Dit is gebaseerd op 0,5% rentestijging op de te sluiten leningen in 2019 van afgerond € 30 miljoen.

Jeugd

Met de transities zijn de risico's voor de gemeenten groter. Het grootste algemene risico lag in de vraag of de rijksmiddelen die zijn overgeheveld naar de gemeenten voor de Jeugd afdoende zijn om de nieuwe taken te kunnen vervullen. Afgelopen jaar bleken er grote tekorten en is in regionaal verband een actieplan opgesteld. Dit vergt in de eerste jaren extra investeringen, die zijn verwerkt in deze begroting, met als doel het stijgende tekort te beheersen. We zetten binnen Wegwijs+ extra in op preventie en kwaliteit in de dienstverlening ter voorkoming van stijgende

kosten op langere termijn. Het beleid is gericht op tijdige signalering, de juiste hulp en preventie. Daarmee proberen we “zware”, en dus dure, cliënten te voorkomen.

Voor de jeugd werken we voor het onderdeel Zorg in natura in regionaal verband samen op basis van een solidariteitsbeginsel. Op basis van de ervaringscijfers blijken hier tekorten, daar tegenover staan overschotten op de persoonsgebonden budgetten die bij de SVB lopen. In verband met de genoemde tekorten is het risicobedrag naar boven bijgesteld naar € 400.000.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Vught heeft, met zijn demografische opbouw, veel inwoners die in aanmerking komen voor maatschappelijke ondersteuning. Een financieel risico is er vooral bij de individuele Wmo-voorzieningen als er meer mensen dan begroot een beroep doen op deze voorzieningen of als er sprake is van meerdere dure woningaanpassingen in enig jaar. Wij hebben in het kader van het realistischere begroten de budgetten strakker getrokken. In combinatie met het langer thuis wonen van mensen met een hulpvraag houdt dit tegelijkertijd een hoger risico in bij open einde regelingen.

Wij schatten het risico voor de Wmo op € 100.000 (2 grote woningaanpassingen van € 25.000 en 20 extra cliënten hulp bij het huishouden (van € 2.500) gedurende 1 jaar).

Voor de nieuwe Wmo-taken werken we samen met onze collega gemeenten in de Meierij. De ervaringscijfers over 2015 en 2016 laten ook hier tekorten zien op de zorg in natura door een toename van cliëntenaantallen. Ook de eigen bijdragen pakken lager uit. Tegelijkertijd zien we overschotten op de persoonsgebonden budgetten voor begeleiding.

Op basis van de ervaringscijfers handhaven we het bedrag van € 100.000. Omdat de effecten zich over meerdere jaren voordoen en het ons tijd kost om hierop te anticiperen geldt een factor 2 en komt het risicobedrag op € 200.000.

Participatie wet

De gemeente is verantwoordelijk voor het verstrekken, beheren en verhalen van bijstand aan personen die niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien en het bevorderen van (her)intrede op de arbeidsmarkt van bijstandsgerechtigden.

De gemeente ontvangt subsidie van het Rijk voor de uitvoering van deze taken. Op basis van de macro-economische omstandigheden blijft een toename in het aantal bijstandsgerechtigden een risico.

De nieuwe doelgroepen (statushouders, schoolverlaters VSO en Praktijkonderwijs door het afschaffen van de Wajong regeling) blijken een moeilijker plaatsbare doelgroep

Het risico handhaven wij op € 700.000 (25 extra bijstandsgerechtigden ad € 14.000, 2 jaar lang).

Accommodatiebeleid

Voor het jongerencentrum Elzenburg zijn de exploitatielasten, die voor rekening van de gemeente komen, in onze meerjarenbegroting verwerkt. De afspraken met de Belastingdienst zijn in beeld.

Bij de start van een accommodatie is het risico van exploitatietekorten aanwezig. Door JC Elzenburg is hiervoor een businessplan uitgewerkt. Het risico wordt geschat op € 200.000 (2 jaar).

De opbrengsten uit verkoop van vastgoed welke niet benodigd zijn voor de uitvoering van onze publieke taken zetten we in voor de financiering van ons accommodatiebeleid en de Rijksinfra. Er is een QuickScan gemaakt van ons vastgoed potentieel. Verwachte verkopen zijn verwerkt in de begroting. De opbrengsten zijn bedoeld voor de versterking van onze (bestemmings)reserves. De onzekerheden en risico's zitten in bijvoorbeeld de hoogte van de verkoopopbrengst en het

tijdstip van verkoop van vrijkomende accommodaties. Omdat de rente nu laag staat is dit risico beperkt.

Stadsgewest

De ontwikkelingen rondom het Stadsgewest zijn nog steeds niet afgerond. Het betreft de definitieve bovenafdeling, het doelvermogen nazorg, het rendement op het doelvermogen, de eindafwerking en ten slotte de gegarandeerde jaarlijkse aanlevering van brandbaar huishoudelijk afval.

De ontwikkelingen blijven we nauwlettend volgen, met name de overdracht van de stortplaats. Hier spelen de volgende risico's:

- Bij overdracht aan de Provincie moet een vermogen zijn overgedragen waaruit de nazorg eeuwigdurend wordt bekostigen. De Provincie heeft dit doelvermogen in 2008 berekend op € 17,6 miljoen. Het bestuur van het Stadsgewest gaat uit van maximaal € 14 miljoen.
- Het grootste risico naar de toekomst toe is dat de provincie voor datum overdracht de rekenrente (nu 5%) verlaagt. Informatie leert dat een verlaging van de rekenrente met 1 procent betekent dat het af te dragen doelvermogen met 48% stijgt. Uitgaande van € 14 miljoen en een aandeel van de gemeente Vught van 7,43% betekent dit een risico van ± € 0,5 miljoen per procent daling van de rekenrente.

Het risico wordt geschat op € 750.000 gebaseerd op 1,5% afwijking in de gehanteerde rekenrente.

Rijksinfra

De omvang van de aangegane verplichtingen in relatie tot de Rijksinfra vraagt om een tijdelijke verhoging van het minimaal benodigde weerstandsvermogen. Aangezien de projecten N65 en PHS zich nog in de startfase bevinden is een raming van 10% voor onvoorziene tegenvallers realistisch. Afgezet tegen de aangegane verplichtingen betekent dit ± € 3 miljoen.

Voor de Rijksinfra wordt een gedetailleerde risico-analyse bijgehouden. Op basis hiervan is voor de Rijksinfra een bedrag van 3,5 miljoen opgenomen in de risico-paragraaf.

Strategische, operationele en schade-risico's

Een aantal risico's zijn specifiek te identificeren en zijn hiervoor gekwantificeerd. Daarnaast lopen er door onze processen heen natuurlijk altijd dossiers die een incidentele tegenvaller kunnen opleveren. Hiervoor nemen we een extra bedrag op bij de risico-inventarisatie.

Opgenomen investeringskredieten kunnen niet toereikend blijken te zijn door marktontwikkelingen en vertraging in de tijd door wijziging van het eisenpakket. Zo heeft de VNG geadviseerd de normbedragen voor de bouw van scholen met 40% te verhogen.

Overige voorbeelden zijn: vennootschapsbelasting over vastgoedtransacties, uitgaven gerelateerd aan vastgoed waarvoor geen exploitatie is vastgesteld en juridische procedures.

Op basis van deze kennis is het bedrag voor strategische, operationele en schade-risico's voor deze overige gebieden geraamd op € 300.000.

Grondexploitaties

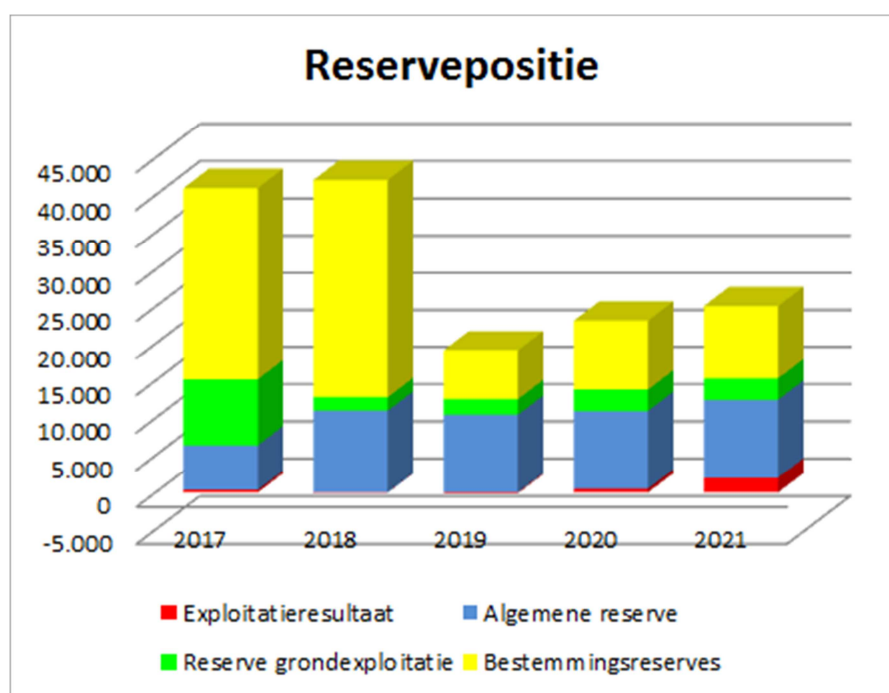
Het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie actualiseren we jaarlijks. Tegelijk is daarbij de risico-inventarisatie bijgesteld. Voor verwachte tekorten op in exploitatie genomen plannen moeten voorzieningen worden getroffen. Momenteel hebben we geen in exploitatie genomen plannen met verwachte tekorten.

3.2.3 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat volgens de regels uit de reservepositie, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves.

Het eigen vermogen in de vorm van reserves geeft het verschil aan tussen bezittingen minus schulden. De reserves geven weer welk deel van de totale bezittingen met eigen vermogen is gefinancierd. Een reserve betekent dus niet dat deze middelen op de bankrekening staan.

Investerings worden gedeeltelijk met eigen vermogen en met vreemd vermogen gefinancierd. Over het deel dat met vreemd vermogen wordt gefinancierd moet rente worden betaald.

Door de bijdragen in de Rijksinfra daalt de reservepositie in 2019 fors. Het herstel in de jaren daarna is veroorzaakt door de batige meerjarensaldo die ten gunste van de Algemene reserve zijn gebracht.

Eind 2019 bedraagt het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen (de solvabiliteitsratio) 17%. Een groot deel van ons vermogen is dus extern gefinancierd. Eind 2019 is er circa € 19 miljoen aan reserves beschikbaar. Hiervan betreft circa € 7 miljoen bestemmingsreserves.

Eigen vermogen <i>x €1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Exploitatieresultaat	332	-18	-105	509	2.002	4.426
Algemene reserve	6.007	10.962	10.420	10.420	10.420	10.420
Reserve grondexploitatie	8.819	1.811	2.083	2.846	2.846	2.846
Bestemmingsreserves	25.769	29.246	6.598	9.312	9.792	10.468
Totaal	40.927	42.001	18.998	23.088	25.061	28.161

Het totale eigen vermogen neemt in de periode tot en met ultimo 2018 toe als gevolg van verkopen van onroerend goed en een positieve ontwikkeling van de reserve grondexploitatie. Na 2019 neemt de reserve af als gevolg van investeringen in de Rijksinfra. Uitgaande van een bijdrage ineens in 2019 daalt de bestemmingsreserve Rijksinfra fors. Hiermee worden risico's van de renteontwikkeling en inflatie zoveel mogelijk beheerst.

Uit de inventarisatie van de vastgoedportefeuille blijkt dat deze stille reserves bevatten die indien nodig te gelden kunnen worden gemaakt. De verkoop van vastgoed is grotendeels bestemd voor de bestemmingsreserve Rijksinfra. Een ander deel is op basis van eerder raadsbesluiten gereserveerd voor de bestemmingsreserve Accommodatiebeleid, de bestemmingsreserve Moleneindplein en de Algemene reserve.

Weerstandvermogen

In het kader van het weerstandsvermogen vormt vooral de algemene reserve de buffer voor het opvangen van de (toekomstige) risico's. De verwachte ontwikkeling van de algemene reserve ziet er als volgt uit:

Mutaties algemene reserve 2019-2022	
<i>x € 1.000</i>	
Saldo 31-12-2017	6.006
Bestemming jaarresultaat 2017	332
Verwacht jaarresultaat 2018	-350
Mutaties 2018-2022	
Verkoop Bibliotheek	1.095
Verkoop (pacht)gronden	185
Verkoop vastgoed	763
Bijdrage incidentele lasten	-573
Vrijval reserve IHP	700
Toevoeging uit grondexploitatie	+3.000
Regiobijdrage Jeugd	-316
Bijdrage turbo rotonde	-200
Transformatie opgave Jeugd	-222
Verwachte begrotingsaldi 2019-2022	PM
Nog besteedbaar	10.420

De algemene reserve en bestemmingsreserves zijn geen geld. Voor het betalen van investeringen of het doen van exploitatie uitgaven moet er geld op de bankrekening staan of worden geleend. Ook als deze uitgaven worden gedekt uit reserves. Aanwending van de reserves heeft dan ook negatieve gevolgen voor de rentelasten.

Wel is het mogelijk om investeringen ten laste van de reserves af te schrijven zodat de toekomstige exploitatie niet met afschrijvingslasten wordt belast. Ook (incidentele) exploitatielasten kunnen met een bijdrage uit de reserves worden gedekt waardoor ze per saldo niet ten laste van het jaarresultaat komen. De algemene reserve kan dus dienen om incidentele tegenvallers te dekken. In dit kader wordt een minimum niveau aangehouden voor de algemene reserve voor de dekking van onverwachte tegenvallers. Hoe hoog dit niveau moet zijn is onderdeel van bestuurlijke afweging.

Voor 2019 hanteren we de Ratio-exploitatie voor deze afweging:

Bij de *ratio exploitatie* wordt de benodigde weerstandscapaciteit gerelateerd aan de (te) ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds.

De omvang van de exploitatie is mede bepalend voor de risico's die we lopen. Om dit in beeld te brengen hanteren we als norm voor de benodigde weerstandscapaciteit 20% van de te ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds.

Voor deze ratio willen we minimaal een voldoende scoren op basis van onderstaande tabel.

Ratio	Betekenis	Beschikbare weerstandsvermogen
> 1,2	ruim voldoende	Het beschikbare weerstandsvermogen bestaande uit het niet bestemde saldo van de algemene reserve is berekend op € 10,6 miljoen. (Dit is ± € 424 per inwoner).
1 – 1,2	voldoende	
< 1,0	onvoldoende	

Uitkomst risicoratio op basis van de exploitatie

In de begroting 2019 is een bedrag van € 36,1 miljoen aan uitkeringen uit het gemeentefonds opgenomen. 20% hiervan is € 7,2 miljoen.

De ratio exploitatie-omvang komt daarmee uit op 1,47 en wordt als ruim voldoende aangemerkt.

Normering van de ratio vormt een goed hulpmiddel om de inzet van de algemene middelen te begrenzen.

3.2.4 Kengetallen

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) geeft richtlijnen ten aanzien van het opnemen van kengetallen. De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. Met behulp van kengetallen kan het verloop van de financiële positie van de gemeente Vught over meerdere jaren worden beoordeeld. De wijze van het berekenen van de kengetallen is uniform waardoor de financiële positie van de gemeente Vught kan worden vergeleken met die van vergelijkbare gemeenten.

De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie via de meerjarenbegroting. De normen in hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad.

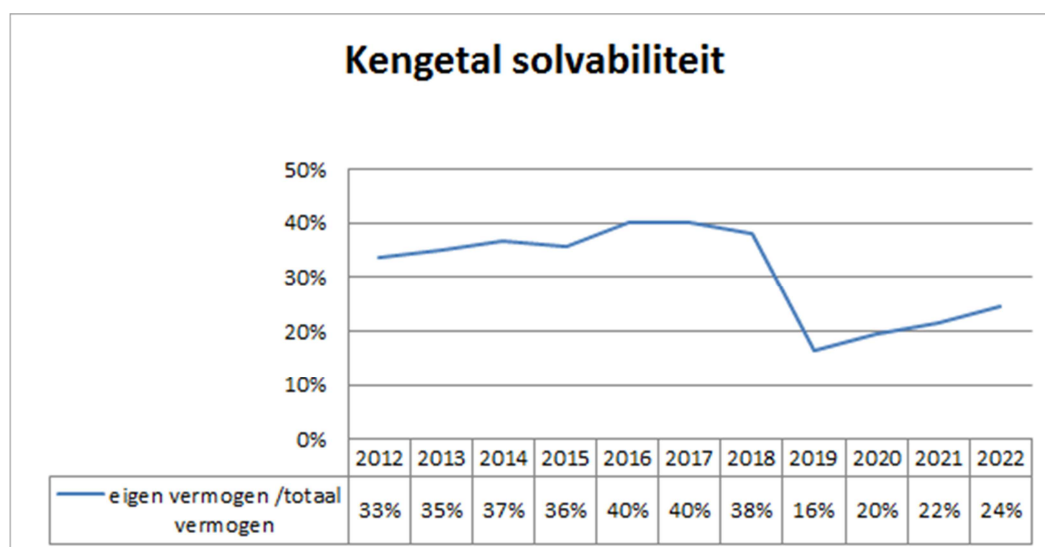
Met de kengetallen wordt de raad in staat gesteld het beleid te sturen en te monitoren ten aanzien van:

- De reservepositie
- De schuldbestand
- De wendbaarheid en de resterende belastingcapaciteit
- Het risicobeleid

Deze aandachtsgebieden vormen met de reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting en de planning en control cyclus de pijlers voor de sturing van onze financiële positie.

Solvabiliteit

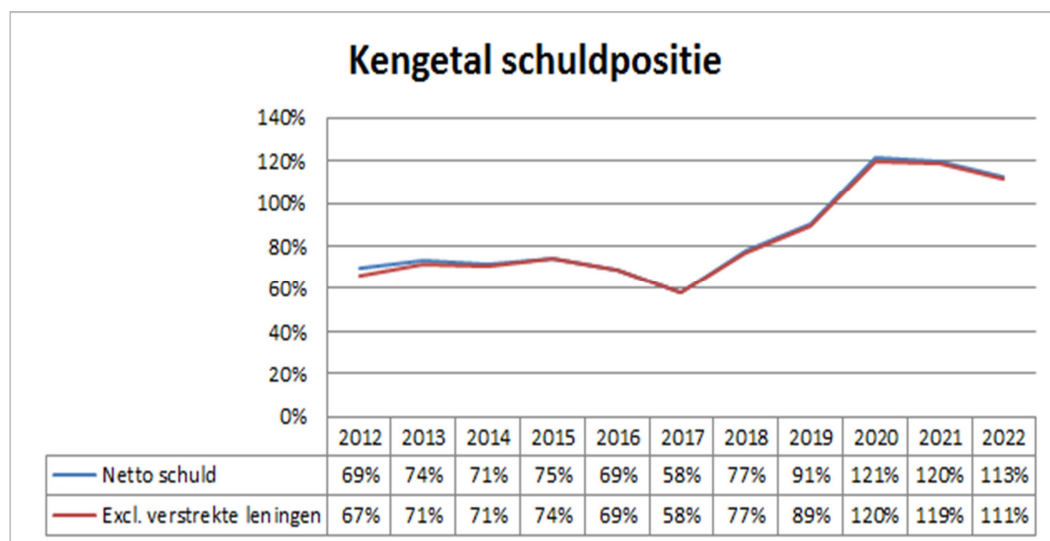
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio Solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Als normaal wordt een ratio tussen de 30 en 80% beschouwd. Voorzichtigheid is geboden bij een ratio tussen de 20 en 30%.

De solvabiliteitsratio voor 2019 bedraagt 17% hetgeen betekent dat de gemeente haar bezit met veel vreemd vermogen heeft gefinancierd. De scherpe daling van de solvabiliteitsratio in 2019 ten opzichte van 2018 is met name veroorzaakt door een betaling van ruim € 28 miljoen aan het project Rijksinfra. Een nadere toelichting is opgenomen onder paragraaf 1.4. Vanaf 2020 stijgt de ratio al naar hogere waarden. Dit komt door de overschotten in de meerjarenbegroting die ten gunste van de reserves komen. Hierbij is nog steeds voorzichtigheid geboden.

Schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

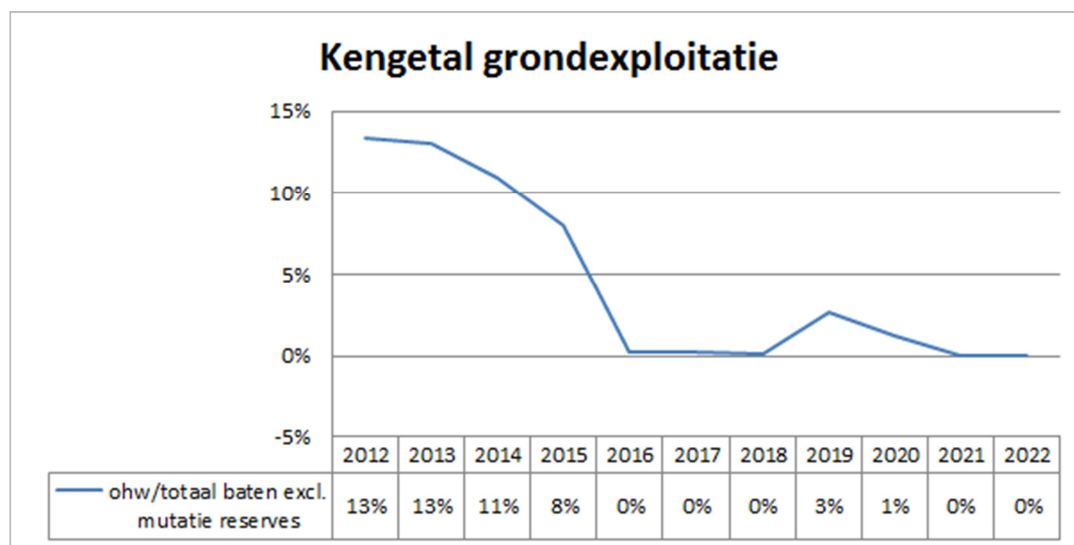
Hoeveel geleend kan worden is een politieke afweging. Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% -100%
Voorzichtigheid geboden	> 100%
Zeer hoge schuld	> 130%

Omdat bij verstrekte leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

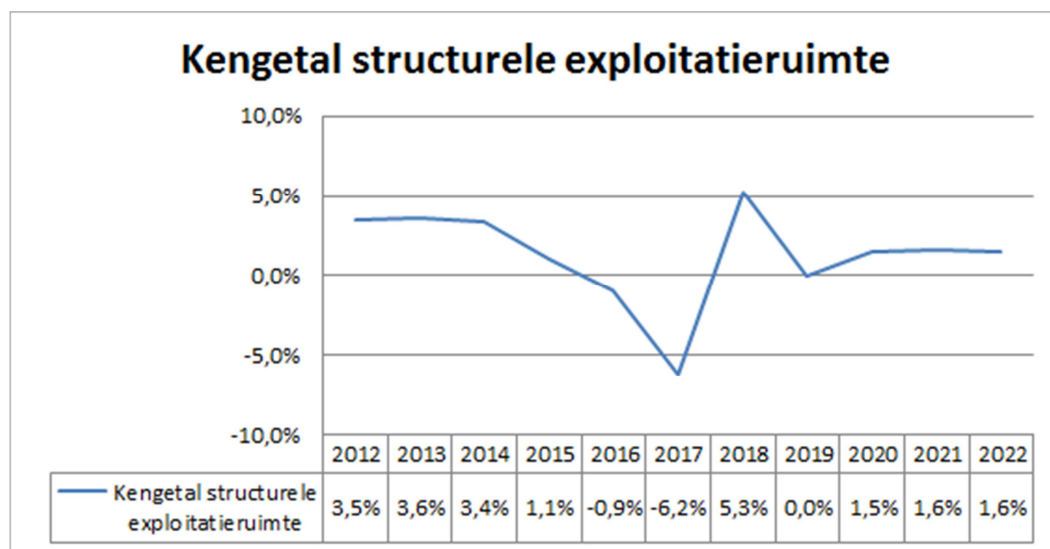
De nettoschuld positie neemt vanaf 2019 toe als gevolg van de eerder vermelde betaling van ruim € 28 miljoen aan het project Rijksinfra.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevendende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De verwachting is dat de huidige plannen rond eind 2020 zijn afgewikkeld. De invloed van de huidige plannen op de exploitatie is daarom gering.

Structurele exploitatieruimte

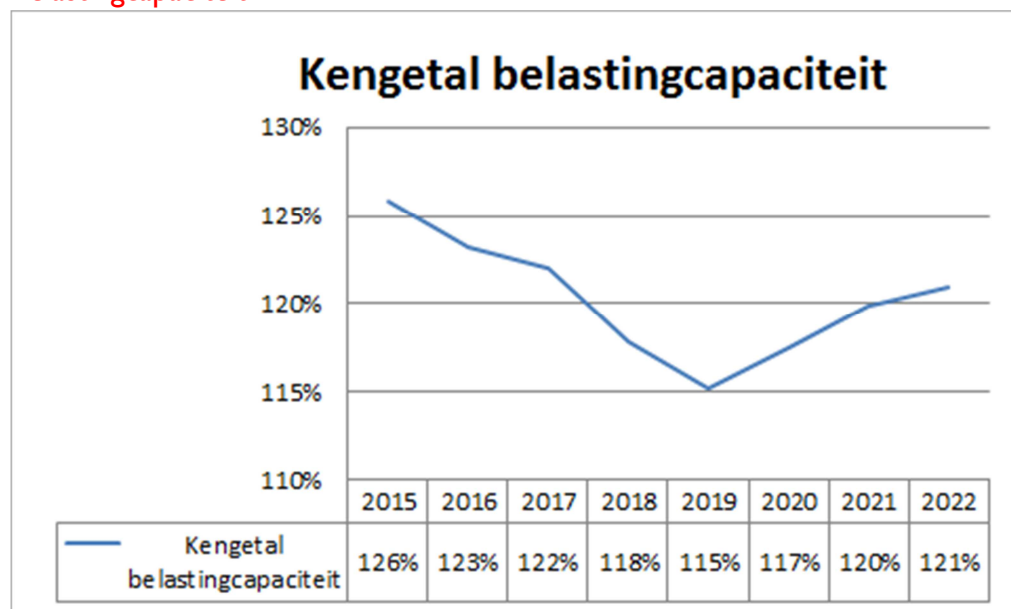
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Op basis van het kengetal blijkt dat er nauwelijks structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten. Indien nodig is er wel ruimte om het eigen beleid aan te passen en via ombuigingen ruimte vrij te maken.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt.

Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2019 bedragen € 740.

De gemiddelde woonlasten 2019 komen uit op € 852. Het kengetal komt daarmee 15% boven het gemiddelde alle gemeenten in Nederland van 2019 ad € 740.

Conclusie: de lokale lasten liggen in Vught op een relatief hoog niveau. De positieve ontwikkeling in 2019 komt door de bevrozing van de OZB in dat jaar.

Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing hanteren we 100% kostendekkendheid.

Algemene conclusie financiële positie

De grote bijdragen (PHS en N65) van Vught in het project Rijksinfra maken het onvermijdelijk dat we interen op onze financiële positie. De financiële kengetallen in deze begroting laten dit duidelijk zien. De gevolgen van de bijdragen in de projecten N65 en Rijksinfra zien we met name terug in de kengetallen van de solvabiliteit en van de schuldpositie.

Nog steeds is sprake van een structureel sluitende meerjarenbegroting binnen een aanvaardbaar risicoprofiel. Het gunstige economische klimaat en de forse stijging van de uitkering uit het gemeentefonds heeft hier een positieve invloed op.

Door de schuldpositie zijn we kwetsbaarder voor renteontwikkelingen. De wendbaarheid van onze begroting is beperkt. Ook de komende periode is er blijvende aandacht voor een goede balans tussen de aanwezige risico's, onze publieke taken en een (financieel) gezonde gemeente Vught.

Als we onze kengetallen afzetten tegen de normen zoals die gehanteerd worden in het kader van de "Houdbaarheidstest gemeentefinanciën" ontwikkelen de schuldpositie en de solvabiliteit zich naar een niveau waarbij voorzichtigheid is geboden.

3.3 Financiering

3.3.1 EMU-saldo (EMU = Economisch en Monetaire Unie)

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020
Begroting in meerjarenperspectief	-9.261	-26.715	3.401

Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het zogenoemde EMU-saldo, en wel voor drie jaren: een raming voor het begrotingsjaar zelf (2019), een prognose voor het vorig begrotingsjaar (2018) en een raming voor het jaar volgend op het begrotingsjaar (2020).

De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat gemeenten moeten hanteren. Investerings en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo voor Vught voor 2019 komt uit op -26,7 miljoen euro. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven 26,7 miljoen euro groter zijn de inkomsten.

Door investeringen en uitgaven ten laste van de reserves, met name als gevolg van het project Rijksinfra, stijgt onze schuldpositie de komende jaren. Ons aandeel in het EMU-saldo is daardoor relatief gezien groot.

3.3.2 Financiering en de wet Fido

De richtlijnen en doelstellingen met betrekking tot de financieringsactiviteiten zijn vastgelegd in het treasurystatuut. Het wettelijke kader hiervoor vormt de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden).

Treasury omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Doelstellingen treasurybeleid (mede uitgevoerd door NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)):

De treasuryfunctie van de gemeente dient tot:

- het zorgdragen van een tijdige beschikbaarheid van middelen door het verkrijgen en handhaven van toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- het beschermen van gemeentelijke vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de gemeentelijke kaders vastgelegd in het treasurystatuut.